

Gennemtrævler 11.000 aviser for "nyheder" fra besættelsestiden

REGISTRERING: Kjeld Starch Lauritsen og Jens Grud Sørensen er nået gennem de første fem års tre Thistedaviser af i alt 12 års planlagt registrering af artikler, noter og annoncer med relevans til den tyske besættelse 1940-45

Af Villy Dall
villy.dall@nordjyske.dk

THISTED: To eftermiddage om ugen mødes Kjeld Starch Lauritsen, Thisted, født 1932 og tidligere inspektør ved Jydsk Telefon, og Jens Grud Sørensen, født 1944 og tidligere chef for Thisted Lufthavn på Lokalhistorisk Arkiv i J.P. Jacobsens Hus.

Anledningen er at trævle gamle aviser igennem for "nyheder" om den tyske besættelse af Danmark i perioden 9. april 1940-5. maj 1945 - og eftertiden (herom lidt senere).

Ideen opstod på et tidspunkt i Besættelsestidshistorisk Selskab for Thy og Vester Hanherred, hvor de begge er aktive. Det var vist Grud, der fik den, og foreningen annoncerede så efter interesserende, hvor Starch meldte sig. De gik så i gang tilbage i 2006.

Dengang handlede det om selve besættelsestiden eller avisårgangene 1940-45, begge inklusive, hvilket altså stort set er nået.

Men siden har de to sagt ja til at fortsætte til og med 1953. På opfordring af besættelsestidshistorikeren Jens Andersen, også kendt som leder af Museumscenter Hanstholm. Han vil nemlig gerne have registreret de gamle "nyheder" omkring afmonteringen af fæstningsværkerne i Thy, den lokale del af den tyske Atlantvold.

BESÆTTELSESTIDENS AVISER og også de følgende års bliver for tiden gennemtrævlet på Lokalhistorisk Arkiv i Thisted for "nyheder" med relevans til besættelsen. Kjeld Starch Lauritsen (siddende) læser og registrerer på papirark, hvorefter Jens Grud Sørensen (stående) affotograferer artikler, notitser og annoncer. Foto: Klaus Madsen

Rent praktisk foregår arbejdet på den måde, at Kjeld Starch Lauritsen finder artikler, notitser og i nogle tilfælde også annoncer - f.eks. omkring rationeringsmærker - og registrerer dem på et papirark, hvorefter Jens Grud Sørensen affotograferer de pågældende.

Hvordan det så senere skal

registreres og kunne benyttes, er der endnu ikke taget stilling til.

Dengang havde man ide de fleste byer det, der kaldes "firebladssystemet". Her i Thy, hvor de radikale aldrig har stået stærkt, var der dog kun tale om et "trebladssystem", nemlig den konservative Thisted Amtsavis, ven-

strebladet Thisted Amts Tidende (i dag Thisted Dagblad) og så Thisted Amts Socialdemokrat. De udkom seks dage om ugen - altså i alt ca. 900 aviser om året og så igennem 12 år (1940-53), ja, det bliver knap 11.000 aviser.

Et enormt arbejde, men også et særdeles påskønnel-

sesværdigt arbejde, kan den artikels forfatter være med til at skrive under eller over på.

Nylige forespørgsler omkring de tyske flygtningelejre i Thy efter 1945 viste, at disse oplysninger slet ikke at være så let tilgængelige endda. Der findes øjebliksbilleder, javel. En liste, der i øv-

rigt ikke er særlig nøjagtig, blev udarbejdet i juni 1945 af politiet og modstandsbevægelsen, og den er udgivet i bogform 1950 af Flygtningeadministrationen. Jens Andersen kunne så hjælpe med en anden liste, nemlig en oversigt over lejre med tyske flygtninge pr. ca. 15. maj 1946. Men intet om udviklingen, op- og nedskruining for lejrene o.s.v., som man ved, der har fundet sted. Når Starch og Grud er kommet igennem de lokale aviser fra årene 1946-49, vil der derimod være mange flere oplysninger.

Arkivleder og historiker Orla Poulsen siger da også:

- Registreringen af den lokale historie er meget afhængig af ildsjæle og lokalhistorikere, som yder en meget stor indsats. Hvis ikke der var så mange aktive, var der meget, som ikke blev gjort. Og ikke mindst registreringer som "nyheder" i de gamle aviser, kræver en enorm og vedholdende indsats. Samtidig betyder det jo også, at lokalhistorikerne bliver eksperter, som vi kan henvise til her fra arkivet, når vi får spørgsmål, og dem får vi en del af.

W arkiv.thisted-bibliotek.dk

W www.bsth.dk

FØRSTE REGISTRERING sker på papirark med angivelse af dato og overskrift. For de to forskere er det ret klart, hvad de registrerer, men det er sværere at afgrænse med ord. Det er noget med, siger de, "krigsmæssige begivenheder og deres følgevirkninger" - altså lokalt eller i et større perspektiv, men med en lokal vinkel.

ORLA POULSEN er historiker og leder af Lokalhistorisk Arkiv. Han sidder bagerst for bordenden, og han siger, at ildsjæle og lokalhistorikere er helt afgørende for den lokalhistoriske indsats. Ikke mindst registreringer er et enormt arbejde. Ydermere bliver lokalhistorikerne så eksperter, arkivet han henvise til, når man får forespørgsler, og det gør man ofte.